

Hétről Hétre

A MAGYAR HIRLAP SZÉPIRODALMI MELLÉKLETE

Az angol nyelv fejlődésének rövid története.

A brit szigetek legrégebb lakói az árja törzshöz tartozó Celtek voltak. A nyelvtudomány három ily nyelvtörzset ismer: a turáni, az árja és a szemita. A turáni, al-táji, vagy uraltájinak is hívják.

Európát egykoron az árja törzs ágai lakták, kivéve azon vidéket, ahol a hunnok (magyarok), törökök, finnek és lappok telepedtek le. Ezenkívül ott voltak a pirenéi hegység egy részében a baszkok.

Nagy Britanniában a Celtek és a kontinensen a teutonok, görögök, a rómaiak és a szlávok eredetüket mind az árja népeselődokra vezethették vissza. E népeselődok legkeletibb ágának, az indo-perzsának eredeti hazája (a legelső, amelyről a történelemben említés van tőle) állítólag Ázsiának a Himalája hegység fensíkja volt. Két ezer évvel Krisztus születése előtt e család két nagy törzse, a hindu és a perzsa keresztelte a hegységet és az Indus meg a Ganges folyamok partjain telepedtek le, honnét később Indiára és Perzsiára is terjeszkedtek, míg a család egyéb törzsei nyugat felé vándoroltak és Európát benépesítették. Müller Miksa, a hírneves nyelvész és az ázsiai népfajok kitünő ismerője szerint: volt idő, mikor a celtek, germánok, szlávok, görögök és olaszok, továbbá a perzsák és a hinduk ősei egy fedél alatt, de mégis elkülönítve éltek a szemita és a turáni fajok őseitől. Az árja (indo-germán) szó eredete nem határozott. Némely nyelvtudós az "ar" szó gyökeréből eredetnek tartja, ami a földet jelenti; tehát átvitt értelemben "szántóvető," vagyis földművelő ember.

Szemita, Sem, Noah egyik fiának utódait jelzi. Turáni a "tura" szóból ered, ami a ló gyors iramát jelzi, vagyis átvitt értelemben vadász és lovagló nép.

Anglia legrégebb lakói a celtek voltak, akikről a történelem Julius Caesar ideje alatt, 55-ben Krisztus születése előtt, a római hódításokkal egyetemben fész említést. Száz évvel később, 45-ben Krisztus születése után Claudius római hadvezér meghódította őket.

A celt barbár nép volt. Testüket tetovírozták. A rómaiak hódítása elől sok celt, Skócia és Wales hegyes vidékeibe menekült.

Az otthon maradtak a római befolyás alatt csakhamar civilizálódtak és elfogadták hódítóik nyelvét és szokásait.

Az ötödik században, már midőn Anglia négyszáz évig volt Róma uralma alatt, a római megszálló hadsereget visszavonták, mert ezeknek a góthok és a vandálok betörései ellen kellett Rómát megvédeniük. A római csapatok kivonulása után a barbár celtek utódai, akik eddig Skócia és Wales hegyvidékét lakták, lecsaptak a rómaiává vált celtekre és megkísérelték őseik földjét maguknak visszahódítani.

A római celtek nem bírtak velük és segítségül hívták az angolokat, a szászokat és a juttokat, mind teuton törzsek, akik az észak Németországban, a mostani Schleswig-Holsteinban és Jutlandban, a mostani Dániában laktak. De ezek, ahelyett, hogy a római celteknek segítettek volna, ellenük fordultak, legyőzték őket, a barbár celteket visszaűzték Skóciába és Walesbe, végre sikerült nekik az országot meghódítani. A római celtek mindinkább nyugat felé vonultak vissza, míg végre Anglia legnyugatibb részében, Cornwallban állapodtak meg. A római celtek most elejtették a latint és leginkább a celt nyelvet használták, úgy hogy Cornwallban még e század elején is a celt volt a nép nyelve.

Az Angliában letelepedett angolok, szászok és juttok később az angol-szász nevet vették fel. Így az angol nép története tulajdonképpen csak az ötödik században kezdődik, midőn a mostani Anglia előbbeni lakóit, a celteket az angol-szászok a szó szoros értelmében ősi lakhelyeikről kiszorították. A hatodik században Szent Ágoston a pogány angol-szászokat a keresztény hitre

térítette és midőn ekkor a latin lett az egyház és a kolostorok nyelve, sok ily szó keveredett az angolba. E szavak legtöbbször egyháziak és a szertartásra vonatkozóak. Itt adunk egynehányat, amelyek abból az időből erednek: temple (templ) — templom; choir (kvájr) — kórus, latinul chorus; nun (nan) — apáca, latinul nonna; saint (szént) — szent, latinul sanetus; chalice (kelisz) — kehely, latinul calix; psalter (pszaatr) zsoltár, latinul psalterum; tunie (tunik) — alsó ruha, latinul tunica.

A kilencedik században a dánok törtek be Angliába, de Alfred király erélyes ellenállása nem engedte meg, hogy ott hosszabb ideig maradhassanak. De még e rövid idő alatt is nyomát hagyta az angol nyelvben, úgy, hogy sok angol helység neve dán eredetű.

Vilmos, melléknévvél a "hódító", Normandiából, Franciaország egyik északi tartományából jött Angliába, amelynek trónját akarta elfoglalni, amit Eduárd melléknévvél a "hitvalló" halála előtt hagyott rája. Az angolszászok azonban Vilmos trónöröklési jogát nem akarták elismerni és így a vitát fegyverrel döntötték el. Ezerhatvanban a híres hastingi csatában Vilmos győzött, amikor is a "hódító" jelzőt kapta. E győzelmet a történelemben mint a "norman hódítást" említi.

Vilmos francia modort, szokásokat és a francia nyelvet hozta Angliába. Százötven évvel a "norman hódítás" előtt Skandináviából a norsok törzse rontott be északi Franciaországba, legyőzte a bennlakókat és az ország e részét Normandiának nevezte el. Norse-man (norzmen), annyit mint norse ember. De e hódításnak az volt a különossége, hogy

ahelyett, hogy a skandináv nyelvet kényszerítették volna a legyőzöttekre, a győzők a francia nyelvet fogadták el magukévá. Ugy, hogy midőn Vilmos százötven évvel később hadával Angliába jött, francia volt a nyelvük. Háromszáz éven át éltek a franciák és az angolszászok így egymás mellett Angliában. Ez idő alatt keveset érintkeztek egymással és az angol-szász nyelven a francia befolyás alig észrevehető. De később házassági és üzleti összeköttetések révén a régi faji gyűlölet engedett és idővel az angol-szász sok francia jel fejezést vett át nyelvébe, amit az akkori idők irodalmán észrevenni. Ne tévesszük el: az angol sohasem fogadta el a francia nyelvet, hanem csak igen sok szót vett át ebből.

Igy latin eredetűnek látszó nagyon sok szó nem a római hódítatok idejében került az angol nyelvbe, hanem a norman-francia időkben való. Itt kell felemlitenünk, hogy eredetileg a francia nyelv a latinak egy elfajult alakja. A rómaiak ugyanis Julius Caesar alatt meghódították Franciaországot, vagy amint azt akkor hívták Galliát és ráerőszakolták nyelvüket. Gallia népe celta eredetű volt és magát Gallnak nevezte. A gallok a latin nyelvet használni akarván, azt elrontották. Így például a latin "studio" szóból (angolul: study — sztúdi), a gallok nyelvében estude és később a francia szó etude lett.

Az angol nyelv (nyelvtudományilag értve) mindig teuton volt és most is az, hozzáadva egy nagy mennyiségű francia szót, amely a norman hódítással jött be; hozzáadva a hittérítés idejéből származó latin szókat; és sok olyat, amely még a római hódítás idejéből maradt meg.

Amint Müller Miksa mondotta: az angol nyelv minden izmában és esztétikájában teuton, de annyira megváltozott alakban, hogy most már annyira nem hasonlít az eredetihez, mint egy felnőtt nem hasonlít a gyermekkori képéhez. De a gyermek mégis ugyanaz, ami volt kis korában. Ugy van az angol nyelvvel is. Kerete teuton és nyelvtudományilag az árja család teuton ágához tartozó, ugynevezett Platt-Deutschal van osztályozva.

("Beszéljünk Angolul".)

DAL A SZERELEMÉRŐL....

Ha a dal fülembé csendül,
Mint régebb ő énekelt,
A kínos, vad gyötrelemtől
Elszorul e bus kobel.
És egy vágy tűz a szabadba,
S ott az erdő oldalán
Könnybe törve, kifakadva
Enyhül a nagy fájdalom.

Rezső bement a kaszárnyába

IRTA: SZEMERE GYÖRGY.

Rezső egy tizenöt éves göndör kamasz volt! foglalkozására nézve gimnazista diák lett volna, de valójában állatszelidítő volt. Lelke teljes meggyőződéséből utálta a tudományt, de volt négy fehér egere, amik szolgálni is tudtak, egy csókája, ami lopni tudott és egy inkarnátus golyója, ami szembe mert szállni a legvásottabb komondorral is. Ezeket Rezső szerette és a romadour-sajtót. Mert csak minden tizenhatodik ételt vett be a természetét: azt, amibe zsír, liszt, vagy tojás volt, nem bírta a gyomra megemészteni... Romadour-éva-don kívül pattogatott kukoricán élt Rezső vagy görögdyinén és tökmagon.

Természetes, hogy egy ilyen természetű fiúnak nehéz volt örülni. A tanár urak összetett kézzel könyörögtek a mamájának, hogy vegye ki őt a gimnáziumból, mert határozottan ragadós butaságával tönkreteszti az egész osztályt. Amde a szép mama mindig szélylyel tudta választani az összetett kezeket, hol a saját puha fehér kaesóját ékelvén közéjük, hol egyéb élvezeti cikket: havanna szivart, tokaji aszút. Ilyenformán tizenöt éves korára mégis eljutott Rezső a harmadik osztályig, hiába eszelték anyját józan rokonai: hogy kár minden garasért, amit fia szelemi kiképzésére fordít, mert erendődő hibában szenved a feje. Ambrus bácsi, a fiziológia tanára a budapesti egyetemen, még meg is határozta a Rezső butaságát tudományos alapon.

— A szó — magyarázta hűgának — épp oly gyorsan ütődik hozzá a Rezső füle dobjához, mint más embernek. Csakhogy ez nem elég, mert azoknak az ideg-szálaknak, amik a doból az agyig viszik a szót és az agy képzetgyűjtő hártájának, amely e szót feldolgozza, tudattá fejleszt: villámgyorsan kell működniök, különben az egész fiziológiai processzus még utközben befagy. Rezsőnek azonban legalább öt pernyi időre van szüksége egyetlen szó megemésztéséhez; több szót, egy egész mondatot azonban már egyáltalán nem képes a feje feldolgozni, mert mire a végire érne, rég elfelejtette az elejét. Tehát Rezső soha nem jöhet abba a helyzetbe, hogy megélhessen a feje után... Meg kell próbálni, hátha ügyesebb a keze, mint az agyveleje...

Megpróbálták. Vettek neki egy kodakot. Persze nem magyarázták meg a furfangos masinát, csak a használatát mutatták meg neki vagy harminceszer. És úgy látszik, a szeméhez már sokkal közelebb volt a Rezső agyveleje, mint a füléhez, mert alig egy hónap leforgása alatt olyan fényképeket produkált a göndör fiu, hogy csak úgy bugott.

A szép mama oda lett örömben. Addig sem kételkedett ő egy pillanatig sem fia kiváló képességeiben, csak bizonyítani nem tudta... No, de most már megvan a bizonyítéka is!... Ezentúl nem könyörgött többé a taná-

roknak, hanem szidta őket tokaji bor helyett.

— Ne merjék az én fiamat megbuktatni, mert magánál a miniszternél jelentem föl magukat: hogy csak azokat csesztik át, akikről prezentet kapnak.

Am nem használt a fenyegetése semmit: a tanár urak kénytelenek voltak Rezsővel megismélteteni a harmadik osztályt, mert még a saját nevét sem tudta helyesen leírni. S miután másodszor is megbukott a harmadik osztályban: törvény értelmében kitétték a szűret a gimnáziumból.

A szép mama kétségbeesetten tördölte kezét és megátkozta az igazságtalan tanárokat. Rezső ellenben vigyorgott, állatot szelidített és kodakozott.

A rokonok, egyebek között a nagymama, Ambrus bácsi, Póli néni, most már határozottan követelték a Rezső mamájától, hogy fiát fotografus-inasnak adja...

Az ám! Hogy az ő szép fiából mesterember legyen! Mikor olyan uri még a gyomra is, hogy a hétköznapi ételt meg sem tudja emészteni! Soha! Hiába irigykedik ország-világ az ő zseniális fiára, majd megmutatja az nekik, ha megnő, hogy urasan meg lehet élni tudomány nélkül is.

A familia dühbe gurult ékkora elfogultságon. Fölváltva eszelték szidták a Rezső mamáját, de nem használt annak semmit sem.

— Majd megmutatja ő nektek! — hajtogatta egyre. — Ur lesz belőle, akárhogy üldözitek is...

Még folytatta volna, de szerencsére épen belépett Rezső és kettévágta az általános veszekedést...

— Mamuci, nyolevan krajcárt kerestem...

— Jé, te fiu!

— Na — érdeklődött Ambrus bácsi is, kopasz fejére tolván okuláréját, — erre magam is kíváncsi vagyok.

— Nyolevan krajcárt kerestem — ismételte Rezső — bakákat fotografáltam.

— Hogy-hogy, te aranyos! — kérdezte a szép mama és majom-

szeretettel körülrepeste s esőkolgatta buta göndör fiát.

— Hát — válaszolt Rezső két perc múlva — úgy, hogy bementem a kaszárnyába.

— Jesszusom! — sikoltott föl a mama örömben. — Bementél a kaszárnyába?

— Jesszusom! — sikoltott föl a mama örömben. — Bementél a kaszárnyába?

— Be — yallotta Rezső egyszerűen.

Póli néni is csodálkozott a Rezső merészségén. Az ő képzeletében valami rettenetes barlangként szerepelt a kaszárnya, ahol minden zugolyban és emberen gyilkos szerszámok fityegnek.

— Bementél a kaszárnyába? — sápitozta elhalványodva s aggszüzes tekintetével szinte bámulva esüngött a göndör kamaszon.

— Élelmes kölyök! — ismerte be maga Ambrus bácsi is. — Bement a kaszárnyába!...

...Az aggodalmak eloszlottak, szó egyelőre nem is esett a Rezső jövőjéről. Bizalommal nézgettek a fenegyereket, aki be mert menni a kaszárnyába. A mama esőkolgatta és váltig mondogatta: — nem megmondtam? Kinek volt igazam! — A többiek büszkén bólogattak a fejükel és megveregették ő göndörsége vállát.

Hogy mit jövedöltek ki a jó rokonok a Rezső kaszárnyavizit-jéből: azt Isten tudja csak, csupán annyi bizonyos, hogy maga a hős sehogy sem tudta megérteni a lelkesedésüket. Miért bámulgatják őt azért, mert bement a kaszárnyába fotografizni? Nem volt ott semmi félelmetes. Vagy husz baka exerceozott, egy káplár meg káromkodott, de csak a bakákra: ám még azok sem vették komolyan a rossz kedvét, meg sem verték a káplárt, pedig huszan voltak hozzá. Egyszóval igen szelid emberek a bakák, még a diákok is sokkal vadabbak... Mi lehet hát, ami szenzációvá avatja az ő bevonulását a kaszárnyába?

Váltig ezen törte a fejét s miután egy hétig sem tudott belőle kihozni semmit: abbahagyta a töprengést, belenyugodott rokonai fölfogásába, amelylyel a kaszárnyába való bemenetelét rendkívüli tettnek minősítették. És maga is eldieskedett vele; füt-fát megállított az utcán:

— Tetszik tudni, (vagy: tudod-e), mi történt? Bementem a kaszárnyába.

A továbbiak iránt senki sem igen érdeklődött. Eleget beszélt a fiu büszkeségtől és lelkesedéstől ragyogó szeme.

— Igazán bementél? — kérdezték legtöbben csodálkozva. — Sose hittem volna.

A Rezső alakját apránként bizonyos közbámulat vette körül amolyan nimbuszféle, amitől a legbárgyabb embernek is megnő az önérzete. És ez az önbizalom hovatovább a Rezső arcára, egész magatartására rányomta nemcsilló bélyegét. Valósággal megszépült tőle. Vékony vonalú ajka megivesedett; orra fölhúzódott, esámpás járása megszilárdult. Kése lábát úgy hanyta a levegőben, mint a toreadorok. És szépsége tudatában kacér nyakkendőkkel, monoklival és kamaslival ékesítette föl magát. Rengegűl pimasz látvány volt. De elpimaszkodott idővel a magaviselte is. Lefitymált mindenkit és mindent. Anyját agyonkinozta, mert szeszélyeit nem volt képes kielégíteni... Különösen a szép ruháért lángolt Rezső, de hogy pelyhezni kezdett az álla, hevülni kezdett a lányokért is, ami már nagyobb veszedelem. Egyéb tekintetben is megnőtték az igényei. Szeretett volna kávéházba járni, pikkolozni, biliárdozni, kaszírfrajláknak udvarolni. De persze, nem volt hozzá módja... Mihez fogjon, hogy pénzre tegyen szert?

Eszébe jutott az a szenzáció, aminek önérzetét köszönhette... A kaszárnya!... (Bement a kaszárnyába és nyolevan krajcárt szerzett...) Jó, de most már büszke szeladon léteire csak nem fotografizhat bakákat! Akkor meg hiába megy be a kaszárnyába. Eh, ott külfömben sem adnak neki szép ruhát... E célból egy szabóhoz kellene bemennie... Megpróbálhatja... Utóvégre is, mi baja eshetik? Egy szabó minden valószínűség szerint még a bakánál is szelidebb fajta ember lehet, hiszen bagnetja sines.

Bement egy szabóhoz esakugyan és mértéket vétetett vele magáról. Egy kockás angol ruhát rendelt nála, de a szabó nem akart hozzáfogni előleg nélkül.

— Se baj — gondolta magában Rezső — van Budapesten más szabó is... Bement egy másikhoz, egy harmadikhoz — tizedikhez, a huszonkettedik végére kötélnek állott és megcsinálta neki a finom ruhát.

Rezső boldog volt és kezdte megérteni, hogy miben rejlett a kaszárnyába való bemenetelének a dicsősége. Nem a kaszárnya

(Folytatás a 7-ik oldalon.)

SZÉPEN FOGNAK ELTEMETNI

Egy vigaszt életembe:
Ha eszembe jut halálom.
A jó módból kieresztve,
Art a sírba' feltalálom:
Szépen fognak eltemetni.

Rossz ruhában tengve-lengve,
Fásva küzdtem a nyomorral,
De a végső utra kelve,
Rózsát szórnak rám halommal,
S szépen fognak eltemetni.

Az újságok megdicsérnek,
Lesz koszoru, pompa, gyászdal,
Dikciózva kikísérnek...
Magyar költő, csitt a váddal!
Szépen fognak eltemetni.

REVIZKY GYULA.

MÁLI NÉNI.

(MISZTÉRIUM HÁROM RÉSZBEN.) IRTA: AMBRUS ZOLTÁN.

Első rész.

Mayer kis hivatalnok volt a Kiskereskedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél. Mayer igen szelíd erkölcsöknek örvendett. Mayernek nem volt egyebe egy melabus kanári madaránál s egy szép olajzöld, őszifelöltőnél. Mayer egy porszem volt a világ-egyetemben.

Egy szép reggel Mayert az igazgató behívatta a szövetkezet józsefvárosi fiókjának legbelső szobájába. Barátságosan kezét nyújtott neki s szokatlanul ünnepies hangon szólalván meg, rövid szónoklatot intézett hozzá, amely szónoklatot még Mayerhez mérten is kicsinynek kell deklarálnunk a nyilvánosság előtt.

Ebben a kicsiny szónoklatban, a terjedelmhez képest, igen sok volt a "tekintettel" és a "miserint". Benne volt továbbá a pénz piac adott viszonyainak körültekintő mérlegelése s in nuce az egész jövő évi költségelőirányzat. De benne volt végre az az örvendetes hír is, hogy az igazgató, tekintetbe véve minden tekintetbe veendő, Mayert kinevezni méltóztatott az intézet harmadik könyvvizsgálójává, nyolcszáz forint évi fizetéssel és százhatvan forint lakáspénzzel.

Az öröm nem öl. Mayer savószínű arca, a gyors carriére-hez képest, hirtelen érdekes, előkelő halványságot öltött; de ez volt az egész. Maga is esodálkozva vette észre, hogy ugyanazon a hangon rebeg köszönetet, mint amelyen előbb beszélt, mikor még nem volt ilyen nagy hivatalban.

Mayernak a kollégái, hasonló, kivételes helyzetekben, igen nagy bolondságokat szoktak elkövetni. A megfontolt Kohn tavaly ilyenkor sört fizetett az egész osztálynak; ő maga keveset ivott a sörből s mégis fájós fejgel ment haza. A könnyelmű Varga pedig a januári előléptetések elment az orfeumba, komfortáblin kihajtatott éjjel a városligetbe s kapu-nyitás után ballagott fel a lakására. Mindezek bizonyára igen nagy balgatagságok voltak; de Mayert még jobban megbolondította a hirtelen öröm. Ismétlen, Mayer igen szelíd erkölcsű fiatalember volt; s az ilyenek, ha megkötyagosodnak, nem igen ismernek határt a bolondságokban.

Mayer azt eszelekedte, hogy kiment a Felső-Erdősor 179. számú házába s ott fölment a negyedik emeletre; feljebb már nem mehetett, mert feljebb már nem voltak lakások. Mayer egy idő óta gyakran megjelent ezen az exotikus helyen; s ilyenkor három kisasszony közül mindig a legkisebbik nyitott neki ajtót.

Ez a kisasszony mindig kockás ruhában járt, nagyon szépen tudott mosolyogni s némi hasonlóságokat fedezett fel Mayer és Orlando gróf között, akiről sokat olvasott. Egyebet nem igen érdemes róla feljegyeznünk, mert igen elmosódó szerepe lesz történetünkben.

Ellenben jegyezzük fel, hogy az idő nagyon szép s az ablakok nyitva voltak. A szomszéd-kert két orgona-bokor oly szertelenül illatozott, mintha csak a Zola Emil regényéből ültették volna ide. A közeli kávéházban zene szólt. Azt játszotta, hogy:

Mi két szeretők vagyunk,
Aki' bujdos' a világba'...

Ez a hiányjeles poézis mámorítóan hangzott. És Mayer, hetven forinttal a zsebében, a fejébe vette, hogy ő a Bózsaszinü herceg. Ah, igen, ez tündéri délután volt. A Felső-Erdősor 179. számú házában negyedik emeletén megcsendült a szerelem dala. De, szokás szerint, ennek a dalnak ismét csak bus volt a vége. Mert Mayer földön tuli megindultságában megkérte a kockás ruhás kisasszony kezét.

Paolo Montegazza ur, az ő kábitóan tudományos s ingerlően szellemes fejtegetéseiben, szép párhuzamba állítva a nő szerelmét a férfival, konok és kétségbeesztő bizonyossággal állapította meg az utóbbinak erkölcsi felsőbbiségét. Mégis, ugy tetszik, mindenre kiterjedő figyelmét elkerülte egy argumentum, mely minden kétséget kizáró ékesszó-lással szól a tétel mellett.

Ez az argumentum az, hogy míg a férfi szerelme minduntalan surolja a nemes örültséget, a nőé folyton-folyvást igyekszik a nyárspolgári józanság kikötője felé.

Ha a kockás ruhás kisasszony szerelme ép oly mély, épp oly magas, épp oly határtalan lett volna, mint a szerelem szaktudósai, élükön a bolygó hollandival, minden Sentátói hiába várják: akkor bizonyára így kellett volna szólnia a megbomlott Mayerhez:

—Nem megyek önhöz feleségül, mert szeretem önt. Ha feleségül mennék önhöz, még nagyobb szegénység várna önre s még nehezebbé tenném az életét. De én szeretem önt s meg akarom övni a szegény családők apró nyomorúságaitól. Válgunk el szépen egy barátságos kézzorítással. Becsüljük egymást a távolból s egy-egy szép, júniusi estén gondoljunk néha első, utolsó, egyszeri szerelmünkre.

De a kockás ruhás leány nem tudott fölemelkedni erre az erkölcsi magaslatra. Azt mondta, hogy: "igen" s nagyon szépen mosolygott.

Mayer másnap reggel szerette volna a fejét a falba verni. De beesületes ember volt s tudta, hogy ezt nem szabad tennie. Megelégedett tehát azzal, hogy megvakarta egy kisé.

Aztán kettőzött éberséggel figyelt a pénzpiacnak makacsul állandó s aggasztóan szigorú viszonyaira.

November elsejére fölvetett egy kétszobás lakást, november másodikán átvitte új otthonába őszifelöltőjét és kanári madarát, szemrehányóan nézett reá s november harmadikán megesküdött a kockás ruhás lánnyal.

A kockás ruhás hölgy, aki iránt, ismételjük, ne tessék ér-

deklódni, nem vitt magával az új lakásba egyebet, csak a Dunbar Fáni szoknyáját, mosolyát, mely egyetlen volt e kerek világon és Máli nént.

Ez a Máli néni egy öreg cseléd volt, aki ott szolgált már a kockás ruhás hölgy nagyanyjánál is. Azt mondhatnók: a házban vénült meg, ha a ház is megvénült volna Máli nénnel. De a ház nem volt ilyen hűséges természetű; ellenkezőleg; sietett idegen kézre jutni s nem élni másutt, csak szép emlékezetben. A nagy család is pusztult, sorvadt egyre. Nemzedékek haltak ki, ifjak, lányok vándoroltak el szép rendben a temetőbe, csak Máli néni maradt meg tüneményes változatlanágban, mint egy oszlop, amelyre új és új, gyenge folyondárok kapaszkodnak.

Mayer nem sokat ügyelt Máli néni s életre nem vette észre, hogy a család a legkisebbik lányával odaadta neki a családi klebélűt is. Mayer egyáltalában nem igen ügyelhetett a konyhájára; nagyon elfoglalták az egyenlegei.

Alig ért rá megnézni: vajon a felesége tud-e még olyan szépen mosolyogni, mint azelőtt? Ha ő sem látta meg, én bizony nem merek megesküdni, vajon nem halványodott-e meg egy kisé az a kedves, igéző mosoly. Istenem, Orlando gróf oly pokoli hidegvérrel veszít el a kártyaasztalnál ötezer mázsa sterlinget és Mayer oly keserves ábrázattal nyögte ki azt a légies konyha-pénzt! Anynyit azonban tudok, hogy egészen nem szűnt meg mosolyogni. Sőt néha magában is mosolygott, szegényke, valami kicsiny, ismeretlen célu varrásra hajolva.

Ezenközben Mayer nagyban viaskodott azokkal a láthatatlan, gonosz szellemekkel, amelyekről az ősszes népek mitológiai megfélejtkeztek s melyeket a közbeszédben apró adósságoknak szoktak nevezni. Néha esodálta, hogy még megvan s szabadon rendelkezik a kezével, lábával. Mayer nem szeretett politizálni, de egyet nagyra tartott az új idők vívmányaiából, azt, hogy a haladottabb kor eltörülte az adóssok börtönét.

S mialatt, kiindulván ebből a Cartesiusra emlékeztető megfigyelésből, hogy: "Adósságom van, tehát létezem", eltűnődött e meglepő folytonosságon, lassankint észre vette végre a konyhában sertepertelő Máli nént. Be kellett látnia, hogy ennek az öreg eselédnek jelentékeny része van benne, ha ő még mindig megfigyeléseket tehet önmagán s a rajta kívül levő dolgokon. Mert Máli néni azzal az adományval dícselkedhetett, amely a régieknek leginkább imponált: négy kenyérből ötezer kenyérnyit tudott szétosztani. Viszont fizetéseket épp oly kevéssé fogadott el a Mayer-családtól, mint hajdan az uraságtól. Három fiatal eseléd helyett dolgozott s a tiszteletdíja az volt, hogy Mayer koronkint bizalmas beszélgetésbe ereszkedett vele.

Mayer nem volt rossz ember

s úgy gondolkodott, hogy Máli néninek bőséges kárpótlást fog adni mindjárt az első jó napokban. De a jó napoknak megvan az a rossz szokásuk, hogy nagyon késlekedve jönnek s Mayer egy évi várakozás után csak a még rosszabb napokat ismerhette meg.

Ezekben a még rosszabb napokban az történt, hogy a jó Isten oda fent így rendelkezett:

Elég Mayer van már a világon, arra az új kis Mayerre nincsen semmi szükség.

A szegény kis Mayerne ellenkező véleményen volt, mint a mindenség ura. S ennek a nagyon egyenlőtlen véleménykülönbségnek az lett a vége, hogy az új kis Mayerre csakugyan nem lett szükség s a szegény kis Mayerne örökre megszünt mosolyogui.

Máli néni sirva gyalogolt ki a nagy koporsó meg a kis koporsó után a németvölgyi temetőbe, aztán elbucszott Mayerrel s viszályozott a haldokló családhoz, a negyedik emeletre.

Második rész.

Bizonyára a Gondviselés intézkedik életünk folyásáról; de a Gondviselés nagyon el van foglalva nehéz hivatalában. Koronkint kénytelen egy kis ideig szabadságra menni, s ilyenkor hivatalbeli alárendeltjét, a Sorsot bizza meg bureau-jának a vezetésével. Ez a Sors pedig meglehetősen könnyűvérű és eleven fickó, aki szeret humorizálni, s nem csupán szabad óráiban, hanem akkor is, midőn komoly és bokros teendői vannak. Mindig van egy kis zürzavar a világon, ha az aktákat a Sors intési el; mert ilyenkor annyi galibát csinál, hogy a szegény Gondviselés, mikor megtér a szabadságáról, alig győzi a sok bajt helyre hozni.

Egy ilyen pünkösdi királyság alkalmával a Sors vidáman nevetett le az ész nélkül forgó földgolyóra, amint ez a nap körül keringett, mint egy dugó bogár.

— Milyen muláságosak ezek a Mayerek! — szölt magában, szivarjában rá fujva a füstöt a horpadt golyóbisra. — Milyen sokan vannak és milyen egyformák! Mindegyiknek van egy kis gyomra és kis végtagjaik. Csak a fejük táján különböznek egy kicsit egymástól, mint azok a gombostűk, amelyek majd kék, majd sárga, vagy fehér és vörös gomböcskében végződnek. És milyen udvariasak egymáshoz: — "Van szerencsém! Alázatos szolgája!" És hogy szeretnék egymást megenni, hogy ne legyenek ilyen rettenő sokan!... Hátha kiválasztanék egyet közülük, s megtenném fő-Mayernek!! Hogy fognak majd a többiek ádázódni: "Ó, Mayer, fő-Mayer, ön nem is gombostű, hanem világító torony!" Ó, ez bizonyosan nagyon muláságos lesz!

...És Mayer, egy szép reggel, úgy érezte magát, mintha egy ki-

csit fejbe kólintották volna, s arra ébredt, hogy ő nagy ember.

Persze, bűbájosság volt a dolgan, de nem olyan nagy, mint önképzeli. Először is, az emberek abba a rendben és abban az órában siettek meghalni, amint és amikor ez Mayernek a legkedvezőbb vala. És másodsor, akik elevenen maradtak, nem válhattak Mayer-el egy szót sem anélkül, hogy azt ne mondták volna magukban, hogy: "Ez a Mayer nagy gazember, de igen kemény legény!" Utoljára Mayer maga is elhítte a dolgot, s valahányszor tükörbe pillantott, mindig elégedetten szölt magában: "Ó mily kemény legény vagyok!" Ennyi volt az egész.

De ez éppen elégséges ahhoz, amit földi szerencsének szokás nevezni.

Mayer oly gyorsasággal lett prokuristává, bankigazgatóvá, — majd mindenféle hatalmas vállalatok fő-főkormányzójává, mint ezt az életben fölötté ritkán látni s akkor is inkább csak az Ördög piluláiban.

Önök tudják a fizioológiából, hogy az emberi szervezet legfőbb energiája bizonyos alkalmazkodási képességben rejlik. Ha az ember gazdag emberré válik, az első az, hogy egészen természetesen találja a dolgot és nem kapalózik ellene. Legalább eddigé még nem találkozott senki, aki így lázongott volna: "Ó, miért is lettem én gazdag ember?! Ó, miért is lettem én gazdag ember!?" Mayer is megnyugodott a változhatatlanban.

Vizont nem fogom meglepni önöket azzal sem, hogy idő kell hozzá, míg a gazdag ember le tudja vetkőzni az egykori szegény ördögöt. A tudósok szerint vagy hét esztendő kell hozzá, hogy a test régi állománya egészen ujjal eserélődjék fel. A lélek nem ily nehézkes; annak kevesebb idő kell. Mint hipnotikus kísérletek bizonyítják, a lelki tudunkon kívül is folyékonyan tud latinul és görögül, s nem lehetetlen, hogy mindnyájunk agyvelejében benn szunnyad a gazdag ember sajtáságos lelke. De addig is, míg ezek a rejtelmes dolgok egészen megvilágosodnak, maradjunk csak annál, hogy igenis, némi idő kell hozzá, amíg a szegény lélekből gazdag lélek válik.

Mayer tehát eleinte olyanformán gondolkodott, mint szegény ember korában. Évekig könyörületes maradt a nyomorultak iránt, csak lassan szokott le megrogzított jó indulatairól, s hébe-hóba visszagondolt arra az időre, mikor még szegény volt. — néha nyilvánosan is.

Nem kell mondanunk, hogy pontosan megfelelt összes kötelezettségeinek, s szépen kifizette szegénységében esínált adósságait: hiszen pénzember volt. De mégis volt egy tartozása, amelynek a lerovását folyvást halasztgatta, és nem is rosszaságból.

Erre a tartozására gondolt a legtöbbször, s mégis ezzel sietett legkevésbé.

Mikor még nagyon szegény ember volt, így szölt magában: — Mihelyt össze tudok szerezni száz forintot, odaadom Máli néninek. Ez az öreg eseléd fizetés nélkül dolgozott az én jóvoltomért, a családom jóvoltáért, s mint jó sáfár gondozta apró érdekeimet, pedig ezek rám nézve főbenjáró dolgok valának.

Nem gondolom, hogy megfizetném ezzel a száz forinttal, de oda fogom adni neki az egyetlen tőkémét s legalább lesz annyija, amiből eltemethetik.

A száz forint hamarabb összegyűlt, mint Mayer gondolta, s ekkor Mayert elfogta a lelki furdaas.

— Mit? Ezzel a hitvány pár forinttal igyekezzem magam meg váltani ettől a súlyos tartozástól?! Nem, ez annyi volna, mint örökre adósnak maradni. Más-képp lesz az. Nemsokára új háztartásom lesz; akkor majd magamhoz veszem Máli néni, s eselédet tartok neki, mintha uriaszony volna. Legalább kényelemben éli le a hátra lévő napjait.

Mire erre került volna a sor, a gazdag ember már kezdte magát kiütögetni Mayernek a bőrére.

— Eh, bolond gondolat volt. Micsoda váltság volna az tőlem, a gazdag Mayer-től, egyszerűen eltartani egy öreg eselédet, akinek valaha, szegény koromban, meggazdálkodtam a bérét?! Mit mondana ehhez a világ?! Fősvénynek, zsuigorinak mondana. Nem úgy lesz az. Nemsokára kastélyt veszek, s Máli néni megteszem ennek a kastélynak kulesáurnéjává, a felügyelőjévé. Ha nem leszek a kastélyban, a eseléd csak az ő szolgálatára lesz. Ott aztán kedvére gazdálkodhatik, s a falu kisasszonyai meg fogják látogatni. Ez már valami lesz neki.

Mikor a kastély is megvolt, Mayerben már javában dühöngött a parvenü. És így okoskodott:

— Eh, vagyok olyan valaki, aki megengedhet magának holmi apró szeszélyeket. Ne mondhasa senki, hogy Mayer adósa maradt valakinek; Mayer mindent a kamatok kamatjával fizet vissza. S hadd lássa az öreg asszony, hogy ha halogattam a visszafizetést, azért történt, mert királyi-

lag akartam fizetni. Amit a rima-murányi papíron nyerek, Máli néninek ajándékozom. Uri módot biztosítok neki s bőséges életjáradékkal látom el.

Mayer bekasszálta a rima-murányi nyereséget is, s ekkor már nem kellett neki semmiféle pénz a világon. Beült a hintójába s elhajtattat a Felső-Erdősorra.

Bizonyára igen kiváló hősiesség volt tőle, felmenni a negyedik emeletre. De kissé kárba veszett a hősiesség.

A negyedik emeleten azt újságolták neki, hogy Máli néni elelőtt két héttel elhalálozott, miután előbb néhány napig igen sokat foglalkozott lázas álmaiban egy Péterkével, akit a Mayer-családban egykor sokat emlegettek, aki azonban már régen meghalt négy napos korában.

Mayer ur végig sétáltatta üres tekintetét a jól ismert szobán, aztán így szölt:

— Szegény Máli néni!... Várhatott volna még egy pár napot, ha már ugyanis olyan sokáig élt!...

Ekkor már egészen gazdag ember volt. Bőszankodott Máli néni-re, hogy kijátszotta őt, s meghalt az ő engedelme nélkül.

Harmadik rész.

Szent Pétert halk, félénk kopogtatás ébresztette fel rövid szendrőből.

Elővette a kulesot, egyet-kettőt dörmögött, amíg kiment, aztán kinyitotta a kék felhőből kiválsolt kaput.

Egy kis összetöpörödött, görbe hátú, ráncos képű anyóka állott előtte, szürke nagy kendőbe burkolózva, kosárral a karján.

— Nem tudom, jó helyen járok-e? — kérdezte a lélek.

— Hadd látom az írást — felelt Péter.

Az anyóka elővette kosarából az írást, Péter megnézte és helybenhagyólag dörmögött. Aztán megint bezárta a kaput, s így szölt:

— Majd megnézzük a könyvet.

Beléptek a fülkébe, melynek az ajtaja fölé ez volt írva nagy betűkkel: CONCIERGE, elül Péter, mögötte a lélek. Emez félénken huzódott meg az ajtó mellett, míg Péter dohogva emelte le az 1810-es számú könyvet.

Sokáig lapozgatott benne, végre rátalált arra, amit keresett. De nem igen tudta olvasni, mert sok volt írva arra a lapra és apró betűkkel; különben is Péter inkább csak az öreg betűkben volt járatos, s nem szerette a kicsinyeket.

Segítségül feligazgatta a szemüvegét, s aztán silabizálni kezdte a feljegyzést. Míg olvasott, az ajka esőndesen mozgott, az írás szerint.

Egyszerre felütötte a fejét a könyvből.

— Amál, Amál! — szólalt meg feddő hangon s szemüvege felett szigorúan nézett az anyóka. — Amál, én itt furesa dolgokat látok. Sok nagyon följegyezve a rovásodon, s különösképpen gyákorta tétéjék itt említés valami Zalka Pistáról. A szerűskertben, Amál, mit kerestél, Amál, a szerűskertben?! Emlékszel-e?

— Emlékszem, — szölt a lélek. — Ez nagyon helytelen volt, Amál.

— Nem t'om, hogy eshetett. Péter tovább betűzte a könyvet. Tekintete egyre szigorubbá vált s bozontos szemöldökét haragosan ráncolta össze. Egyszerre csak az öklével ráütött a könyvre.

— De hisz itt egyebek is vannak! Nem csupán ezen Pista, hanem Mátyások és Gergők is! Emlékszel-e Amál, Kis Mátyásra?

— Már nem emlékszem — felelt a lélek. — De úgy kell lenni, ha oda van írva.

— Megesméréd tehát, hogy nagy megfelejtkezésben találódtál?

— Megesmérém.

— Amál, Amál, bizony jobb lett volna, ha az olvasót forgatod.

— Fiatal voltam — felelt Amál.

— Bizony mondom neked, hogy fiatalodnak némelyességeit a tisztítóban kellend levetkezned. Ballagj oda, Amál, s ha majdan megkapod az obsitot, akkor gyere vissza.

Igyen szóla Péter s a lélek nagy szegyenkezve el akará hordani magát, midőn egyszerre csak nagy fényesség támadt körülötte s egy szelid areu férfi haladt keresztül a szobán.

A szelid areu oda ment Péterhez, vállára tette szép, vékony kezét és így szölt:

— Nem jól beszél, Péter.

— Mester — mentegetőzött Péter — az imént visszaküldéd vala az érseket és az aranykulesos vitézt, akik az egyház és a nép körül nagy érdemeket szerzének.

— Ók önmaguknak éltek.

— Mester — szölt Péter — neked nincs szükséged könyvre s látod a sziveket és veséket. Én csak a rovást olvasám el...

— Nem jól olvastál, Péter. Mert ő olyan nagy jókat eselédett vala, amelyeket nem lehetett megfizetni semmiféle pénzzel a világon.

Péter bámulva nézett mestérére. Péter igen buzgó volt, de járatosabb vala az öreg betűkben, mint a kicsinyekben.

HEINE DALAIBÓL.

Fenyő-fa áll fenn északon

Magányos szikla-szálon,

— Belepte hó, belepte jég,

— És elnyomá az álom.

Egy pálma-fáról álmodik,

A mely keletre távol

Az égető homokban áll

— S némán, magába' gyászol.

Egy ifju szeret egy lányt,

De másért eped ez,

Ki ismét másért lánzol,

A ki a nője lesz.

A lány férjhez megy dacból,

Mihelyt van alkalom,

Az első férfiúhoz;

— Az ifju bus nagyon...

Ez egy régi történet,

De mindig új marad,

S a kivel megtörténik,

A szive megszakad.

... A politikai élet úgy tűnt az elvi gését erkölcsileg beszámítani? Vétket, az ümpelevesen tett ígéret megsze- adott szó szentsége ellen innyig elkövetett itt az erkölcsi fogvatartozás? Szabad-e az terna-tiva alól nincs menekülés. Hol van tagadás alapján lehetséges. Ez alól az al- reális világba való behatolás, vagyis oly a kormányzás csak eme programnak a ellenzéki programmal lehetséges. Viszont: ben van. Politikai haladás csak ideális lamen-tarizmusnak véteben és szervezte- nik meg. Az elvtagadás ugyszólván a par- programja, mint Banque szellem jele- ellenzéki bankkettőben annak előbbi ideális tásba vegye. Minden kormányra jutott az ellenséges erdek ellenállását számi- időt és módot keresse és hogy a tradíció- ideális célok megvalósítására alkalmas Viszont, a kormány kötelessége, hogy az

— 113 —

ve érkezett s belépett mellém a fürkébe az akkori miniszterelnök, néhai jó Bánffy Dezső báró. Az pedig kemény legény volt, ugy-e!?!... Nagyt fújt és szokott jovialis modorában, fáradságát nem titkolva, vetette magát az ülésre. Nagy tülekedése lehetett a pártkörben. — "Nehéz hivatal ez a miniszterelnökség, ugy-e, kegyelmes Uram?" — kérdeztem tréfásan. Elnevette magát s azt felelte: "Nem a! Csak pofa kell hozzá!"

Ezt mondotta, mosolyogva, Káldos Imre — s azután ő is ázzal távozott, amivel Bezdédy bucsuzott Tordaytól: megígérte, hogy majd gondolkozik a dolgon!...

Torday Dénes azonban, ezalatt cselekedett.

VIII.

A FORRADALOM.

Nehezen ment, milyen nehezen, de hála a hatalmas koponyájú s a nagy szívű prókátor, Torday Dénes önfeláldozó hűségének — —

Ne vágjunk azonban az események történelmi sorrendje elé.

A rosszabbatvivők — azok a kuba- szivart kettévágo, fogvatartozásból emeszté- su öreg urak az olvasósorozatban — a fát emlegettek, hogy a helyzet olyanna látva- kosodott, mint az alföldi sár: tengelyig feneklett meg benne a párt szekere: okos ember nem mozdul ki ilyen időben hazul- ról. Egy idősebb méltóságos ur azonban, akit tavaly nyugdíjba kenyszerített a kor- many, kijelentette sakkozás közben párt- nerének, hogy ő — ha az ünnepek után

A hangulat így lett, mintegy maga- tól, napról-napra álmosabb, mint a csul, esős tél odakünn. Csupa loos-pocs, szün- telen szitaló kód és a sár.

— Így volt ez a nagy időközben is. Morry- niszter sétakocsizott a Boiban... Egy- szer csak odaszólt a kocsis mellett ülő inas- nak: "Baptist! kérem a felöltőmet, hívös keleti szél indul!" Ezt, természetesen, nyomban meghallották a nagyvár emig- ránok s boldogan reménykedve sügtak össze: valami lesz! csakhamar lesz valami nagy dolgok készülnek!... hallottatok, mit mondot a herceg?..." Hívös keleti szél indul!"

— 120 —

— 117 —

Torday folytatta a meghülést és a re- kedtséget; kezelő orvosa szigorú rende- lére kénytelen volt a szobát őrizni. Bez- dédy (a káta Michelet) elvonult falusi magányába.

A pártkörben, mintha már beköszön- töttek volna a közeledő karácsonyi ünne- pek, mind kevesebb ember lézengett; bá- gyadtan ásitottak az ujságolvasó öreg urak, akik ketté vágják a jó-kuba szivart s egyik felét vacsora előtt szivják el, a má- sik felét vacsora után; néhány tájékozat- lanabb képviselőjelölt makacszkodott még csak: hátha mégis történik valami az ün- nepek előtt!...

Pedig a párt irányadó elemei egyér- telműleg elhatározták, — önmagukat is megvigasztalva ezal, — hogy az ünnepek utániig semmi sem történik.

De az ünnepek után!

Volt néhány alsós- és tarokk-parti is még. Káldos Imre, bár maga nem kártyá- zott soha, egyszer-egyszer föltekintett a Körbe s jó filiszteresén, szivarra gyujtva, leült gibicelni. Aki politikáról akart vele tárgyalni, annak kijelentette, hogy ő po- litikával nem törődik, ő csak egy fáradt, korosodó ur, aki nem tud el lenni az ő

Megköszöntel... Kétszer is megköszönté nek...
 Ha véletlenül elmosolyodott valamely hír hallatára Káldos Imre, bár kevesen voltak a Köben, mindjárt akadt mégis, aki azt a sokatjelentő mosolygást kommentálni tudta.
 — Nem kell aggódn! A vezér mosolygott. Ünnepek után rendben leszünk: kor-mányra jutunk!
 És ha véletlenül nem szelelt jól a vezér szivarja s azt bosszusan lökte félre, mondván: „Micsoda infáns szivarral ölik az embert!” — ezt is megtudták meggyarazni híveink azonnal. A vezér már farkig van vetük, ahig várja, hogy ünnepek után lecsapjon rájuk!
 Ez, ez az a régi, az örök emigráns politikai! — gondolta egy valóban diplomata nevelésű, címesen szemlélődő ur, aki galileus tartózkodással ügyelte az eseményeket (aki a szép asszonyok után is hasonló szakértelennel, olyan igazi hozzáértésre vallóan szokott megfordulni s akitől ezt a szakértelmet szívesen, hódolattal fogadják el a szép asszonyok is) és aki tudta, hogy nincs mit törje magát, majd folkerezik őt a kelto pillanatban, akiknek

klubjának a kozmás füstszaga nélkül.

De mennél zárkózottabban viselkedett a vezér, mennél begombolkozottabb és tartózkodóbb volt, annál bizonyosabbra vetették a vágyakozók, hogy már kész tervet rejteget s — ünnepek után nagy dolgok történnek!

— A felség nem szívesen látja, ha a szent karácsony áhítatát zavarják; — suttogta Fejes ur, Torday irodavezetője, jelentőségteljesen.

Egy-egy nyugtalanabb természetű, még idejekorán érdemeket szerezni óhajtó „hivünk” toppant be néha nagy sietve, rejtelmesen fontoskodó ábrázattal; tüntetően tudakolta, hol a vezér, — titkolózva ült le a háta mögé s hosszasan sugdosott fülébe.

Valami nagy hírt hozott!... Bécsben járt az illető! Kitünő összeköttetései vannak s most egyenest Ó-Budáról sietett be értesülésével ide!... Most már kétségtelen: ünnepek után minden rendben lesz, kormányra jutunk!

A vezér (hallottátok!?) megköszöntö a híradást.

— Köszönöm doktor ur! Köszönöm!
 — mondotta a vezér az ó-budai urnak.

gyobb erkölcsi veszélyt rejtik magukban. beismerjük, hogy ezek a tétlek a legna- csőseget hozott a nemzetre. Szó nélkül seg az állam jólétét mozdította elé és di- teket, mert az egyéni morál ellen való vét- Sőt a közvélemény jelkésen fogadta e tet- kalmazhatók az egyéni erkölcs szabályai. mindezekre a politikai hősöttekre nem al- közásaira — és azt fogjuk látni, hogy záfajára és más felforgató közögi vallal- konzervatív Gladstone radikális szekulári- keresztül; emlékezzünk vissza a hajdan val a választófog radikális reformját vitte vativ Beaconsfield elvenc megtagadása- rontó; emlékezzünk vissza, hogy a konzerv- ruba, hamisan vádoltán azt, hogy béke- arra, hogyan uszította a monarkiat habo- ket sohasem akart bevállalni; emlékezzünk területi szerzeményeket illetőleg, amelye- számtalan ígéretet tett III. Napoleonnak Emlékezzünk arra, hogy Bismarck utján tud eljutni.
 csak a részleges vagy generális eltagadás gasságából a politikai realitás birtokalmába az elv jelkes hirdetője az idealizmus ma- ból fogtakai kényszerűséggel folyik, hogy komolyabb ellenség sem tud kitérni. Eb- napi, bauális igazság lett, mely elől a leg-

De van korrektívum! A morál nélkül való politika morális elbírálásának szervezete, az erkölcsi törvény felett álló köz- ügyek szigorú ellenőrzése és perzekúciója: ez akadályozza meg az állam és a nemzet prerogatívájának az egyéni nagyravágyás és hatalomvágy céljaira való kiterjeszté- sét... A közvélemény éleslátásától és egészséges érzékétől függ, vajjon tud-e különbséget tenni ama politikai cselek- ménny között, mely a nemzet érdekeit szolgálja és amely fölött csak a történelem ítélőszéke mond végleges ítéletet — és a kizárólagosan csak a személyi motívumok- ból folyó egyéni tett között, mely az er- kölciség polgári ítélőszéke elé tartoz- zik?...”

Káldos Imre hallgatott.

— Szó sincs róla, — szólt, nem min- den guny nélkül Torday, — biz’ ez kipró- bálja az ember teherviselő képességét!... Nehéz hivatal!

Káldos csöndesen ingatta fejét.

Majd így szólt, de most már ő mo- solygott:

— Egyszer, régen, kezdő politikus ko- romban, egy este a várba készülődtem, színházba. A sikló fülkéjében ültem. Siet-

Az öreg Kocsis két hónap óta hiáb- dig bizonyos vo- öregnek már kámp- léban az egész kis- dott volt, nyugtalan- tól, csodától várand- rek nem tudtak egy- mint máskor, dolga- verejtékézni. Halka- volt a munka, a ny- a káromkodás, mé- is. Valami titkos, l- czenőn fölborulhatt- ügyü, szegény, ár- lelkék. Halott org- már akácok is ny- gobona nagy gögg- jét a mezőkön. M- maga rendjén menn- zavarodott faluban- ténak már nem leh- nagyságu tüdeje s- A gépészék Lilije- a jeggyürüt a- mert ő — üzente- cának Szatmárra- gédje egyszerre es- dogsággal vette é- alighanem kedvel- ternő, aki elvált- legkívánatosabb n- a faluban. Béké- szörnyü módon- legényekkel kacér- erkölcsös asszony- rek, akiknek csak- jük az emlékezés- ban emlékeztettek- vargott, emlékez- esztelenkedett, ko- rezte.önlelkét.

volt a lényeg, ha- tel. Ergo, be kel- nűvé, bátran, va- abban semmi ve- tudja, mi haszon- Lám, egy ruha

És ezentul esa- Rezső mindenüvé- gyobb baj nélkül- az összes budape- Bement, megivott- cigarettazott, azt- sehonnán sem do- kal, mindenütt- figyelmeztetést k- radjon ki feltün- pedig még csak- vette Rezső.

Sajnos azonban- gyöngyvet nem- ké; egy év- már Kóbányán- lenegy kávéház- Rezsőt ki ne t- A szabók még- tak. Már a har- elkönyvelték Re- könyvükbe, azo- be hozzájuk h- akartak neki h-

... Most már- Azt érezte, hog- don segíthet n- be kell valahó- hová... Hoppl!

AZ ÚJ HARANGOK.

IRTA: ADY ENDRE.

Az öreg Kocsis Máté halálát két hónap óta hiába várták, pedig bizonyos volt, hogy az öregnek már kámpec. Egyáltalában az egész kis falu zavart volt, nyugtalan, valami új, csodától várandós. Az emberek nem tudtak egyenes lélekkel, mint máskor, dolgaik után látni, verejtékezni. Halkabb, gyávább volt a munka, a nyögés, a sóhaj, a káromkodás, még a szerelem is. Valami titkos, babonás döczenőn fölborulhattak az együgyű, szegény, árva kis falusi lelkek. Halott orgonafák, már-már akácok is nyiladoztak s a gobona nagy göggel kihajtá fejét a mezőkön. Mégse akart a maga rendjén menni semmi a kis zavarodott faluban. Kocsis Máténak már nem lehetett egy dió-nagyágu tüdeje s nem halt meg. A gépészek Lilije vissza küldte a jegygyűrűt a völegénynek, mert ő — üzente — elmegy apá-cának Szatmárra. A jegyző segédje egyszerre csak rémült boldogsággal vette észre, hogy őt alighanem kedveli a postamesternő, aki elvált asszony s a legkívánatosabb menyecske volt a faluban. Békés házastársak szörnyű módon összekocódtak, legényekkel kacérkodtak nagyon erkölcsös asszonyok. Az emberek, akiknek csak télen jut idejük az emlékezésre, most májusban emlékeztek. Mindenki zavargott, emlékezett, aggódott, esztelenkedett, korbácsolta, verezte önlékét.

A kálvinisták templomában, a kis, fehér toronyban, olyan harangoeska lógott, mint egy nagyobbajta csengő. Szeles tavaszi vasárnapokon úgy széthordta fent a levegőben a kis harang hangját a szél, hogy az ötödik házban sem hallották. A pápista és oláh templomban két, sőt három harang is lármozott. Mondta is Baresi Pál, a kálvinista kutató, gyakran és busan:

— Azért romlik ebben a mi falunkban minden, mert nem lehet hallani a harangot. Romlott is, valóban, a falu, de különösen el-koldusodtak s megfogyatkoztak a kálvinista magyarok. Elköltöztek, leszegényedtek, nem szaporodtak s már a templomba se szerettek járni, akik még voltak.

Akadat valaki, akinek pénze volt s a ki nagy összeesküvést szőtt a falu ellen. Csak a pápot avatta a tervébe és Baresi Pált, a zsémbes kurátort. Két olyan nagy harangot vett a református templomnak, a melyet csak a kis fehér torony roskadás nélkül el-birt. De kikötötte, hogy ez titok maradjon az első, szép váratlan harang-koudulásig.

Éjszakára hozták be a vasuti állomásról az új harangokat. Éjszakára vonták föl ügyes mesterek a toronyba. A falu, a nyugtalan, zavarodott falu népe nem sejtett semmit sem.

Reggel csak annyit láthatott, akinek szerencsésen arra fordult

a feje, hogy a toronyablakok nyitva vannak. De ez nem volt rendkívüli s az emberek nekimentek a napnak, úgy, mint tegnap. Az öreg Kocsis Máté éppen nyolcadszor hívta el a gyefnieket, hogy nyolcadszor javítson a végrendeletén. A gépészek Lili-jének a völegénye egy alkalmas asszonyt küldött Lilihez, hogy gondolja meg a dolgot. Neki revolvere van s ha Lili nem akar hozzá feleségül jönni, ő agyonlővi Lilit is, magát is. Lili azt üzente, hogy ő már. Krisztus menyasszonyának érzi magát s jöhet akárki. A segédjegyző délben találkozott a postamesternővel s a menyecske olyan ellágyult volt, mint soha még:

— Jöjjön, nem bánom, délután hat órákor egyedül leszek.

Délben, ahol csak férj és feleség voltak együtt, veszekedtek. Mindenki átkozta a maga és a más életét. Mindenki fogadkozott, hogy valami nagyot, elszántat fog cselekedni s változtatni az életén.

Az összeesküvők pedig úgy határozták el, hogy este hétkor meghuzatják az új harangokat.

Este hét órákor megálltak félpercre órák és szívek a faluban. Két harang kondult meg, két ismeretlen harang s hangjukkal szinte földöntötték a falut. Éhesek, zugók, szépek, hatalmasak voltak, akárcsak a zilahi vagy a nagykárolyi templomé. Messze a mezőkön megriadtak a dolgozó

emberek s nyargaltak be a faluba, mintha az ég muzsikált volna, a házakból kirohant, akinek csak lába volt s az öregek sirtak, hogy itt a világ vége.

Kálvinisták, pápisták, oláhok fordultak a templom felé, a kálvinista templom felé. Félóra, egy óra, vagy még több kellett, amíg a megértés szétáradt, az emberek boldogan fogták el egymást, megindultak. Könnyes szemekkel ujságolták:

— Ezek a mi harangjaink, a református templomé, most ajándékozták.

A postamesternő, éppen amikor csókra került volna a sor, meghallotta a harangokat és a hirt. Jajgatni kezdvén, majdnem elájult s úgy kiabált, hogy a segédjegyző, aki szintén megriadt, menekült:

— Gyalázatos, hitvány ember, a becsületesem akarja elrabolni, takarodjék.

Este kilenc órákor a gépészek Lilije gyűrűstől együtt magához hivatá völegényét. A kik egymásra haragudtak, kibékültek, akik rosszat tervelték, bűnbánóan eltemették a terveiket. Este féltízkor megegyeszer meghuzták az új harangokat. Kovács Máté boldogan nagyot, mélyet sóhajtott s meghalt. "Milyen szép harangok fognak szólni az én temetésemen." S a kis falu népe dobogó szívvel, de vig örömmel s békésen aludt el.

REZSŐ BEMENT A KASZÁRNYÁBA

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

Volt a lényeg, hanem a bemenetel. Ergo, be kell menni mindenüvé, bátran, vakmerően. Nincs abban semmi veszedelem és ki tudja, mi haszon süll ki belőle! Lám, egy ruha máris kisült.

És ezentúl csakugyan bement Rezső mindenüvé. Minden nagyobb baj nélkül végigpotyázta az összes budapesti kávéházakat. Bement, megivott egy pikkolót, cigarettázott, aztán kiment. És sehonnán sem dobták ki erőszak-kal, mindenütt csak egy szelid figyelmeztetést kapott, hogy maradjon ki feltűnés nélkül. Azt pedig még csak rossz néven sem vette Rezső.

Sajnos azonban, hogy ez a gyöngyvet nem tarthatott örök-ké; egy év lefolyása után már Kőbányán sem akadt egyetlen kávéház sem, amelyből Rezsőt ki ne tessékelték volna. A szabók még hamarabb elfogytak. Már a harmadik ruha után elkönyvelték Rezsőt a fekete főkönyvükbe, azoatul hiába ment be hozzájuk Rezső, sehol sem akartak neki hitelezni.

...Most már mitévő legyen?... Azt érezte, hogy csak egy módon segíthet magán: újra csak be kell valahová mennie... De hová... Hopp!... Két heti tőp-

rengés után egy vakmerő ötlet cikázott át a Rezső agyán. Hivatalat fog kérni... Miért ne mehetne be oda is, ahol a hivatalokat osztogatják: a miniszterekhez. Hiszen ezek a nagytársas urak, tekintve műveltségüket, minden bizalommal még a kávé-soknál és szabóknál is szelidebbek, nemhogy a bakáknál. Aztán miért is dobnák ki őt? Nem akar ő velük verekedni, csak kérni akar tőlük. Igaz, hogy nincs kvalifikációja, de hát hányszor hallotta már, hogy ez meg ez a buta ember fényes állást kapott. Biz ő megpróbálja.

Először a belügyminiszterhez men be; eredmény nélkül jött ki tőle persze mert kisült, hogy hülye, de az egy csöppet sem feszélyezte Rezsőt. Bement a kereskedelmi miniszterhez. Ugyanaz az eredmény... Sebaj, hiszen hét miniszter van. Végigpróbálja valamennyit, aztán — elülről

kezd, mindaddig, amíg vitéz bemeneteleink meg nem lesz a foganatja...

...Bement a kutlusminiszterhez: ott is kitessékelték. A földmívelési minisztertől nemkülönb. Elfogytak a miniszterek és Rezsőnek csakugyan nem történt semmi baja. Még csak nem is haragudtak meg rája, minde-nütt kinevezték.

Hyenformán Rezsőnek megerőt-tetésbe sem került, hogy elülről kezdte a bemeneteleket.

A második forduló azonban már még sem ment olyan simán, mint az első. A földmívelési miniszter megharagudott Rezsőre, ráfogta, hogy tolakodik.

De éppen ettől a kis akadály-tól kapott vérszemet a jeles kaszárnyalátogató. Ösztöne megsugta neki, hogy a haragos miniszter lesz az ő embere. Békét is hagyott a többi kegyelmes urnak, váltig a földmívelési mi-

niszter nyakára járt. Hiába tiltották ki örök időkre a miniszterium egész területéről, megtalálta ő a kegyelmes urat egy-büft is. Üzletben, bankban, kaszinóban, de még a hálószobájában is. Mindenüvé bement után-na, egyszóval az árnyéka lett.

Persze, igen kellemetlen olyan árnyék, mint Rezső: a miniszter egész belébetegedett, nem tudott miatta sem enni, sem dolgozni, sem szónokolni...

Mit volt mit tennie: az országának szüksége volt az ő tette-rejére meg kellett az árnyékát emésztienie... Kinevezte Rezsőt egy végvidéki fürdőbe biztosnak.

...Tehát bevált a szép mama jóslata s a rokonok bizakodása: ember lett Rezsőből tudomány nélkül. S nem hiába méltányolták a Rezső kaszárnyába való bemenetelét: abból a méltánylásból fakadt ki a jeles fiú önérzete s nőtt tolakodássá, ami viszont a hivatalát eredményezte.

Mert bizony nem észre van szüksége a magyarnak, hogy boldogulhasson; az a fő, hogy az ember mindenüvé be merjen menni a kaszárnyától kezdve a miniszteriumig. Ahhoz pedig inkább butaság kell, mint ész, mert csak a lelki szegényeknek van tultengő önérzetük.

HERÓDIÁS.

REGÉNY. — IRTA: GUSTAVE FLAUBERT.

Antipas vízióba látszott me-
rűlni.

— Hatalma nagy!... Akara-
tom ellenére is szeretem!

— Tehát szabad lesz!
A tetrárka fejét rázta. Fél-
Herodiástól, Manaejtól és az is-
meretlentől

Fánuel igyekezett meggyőzni a
fejedelmet s fölemlítette, tervei
zálogául, az esszusok hódolatát
a király előtt. Tisztelték e sze-
gény embereket, kiket gyötrelm
meg nem hajlított, kik gyolesba
öltöztek és olvastak a csillagok-
ból.

Antipas visszaemlékezett Fá-
nuel egy iméni szavára

— Mi az, amit az elébb olyan
fontosnak jelezte?

Egy néger jött be.
Teste portól fehérlett. Zihált s
nem tudott többet mondani en-
nél:

— Vitellius!
— Mi az? Megjön?
— Láttam. Három óra nem te-
lik bele, itt lesz!

A folyosók ajtófüggönyei ide-
oda libbentek, mintha szél moz-
gatná őket. Zaj töltötte be a pa-
lotát, futó emberek, vonszolt bu-
torok, csörgő ezüstneműek zaja.

S a tornyok magasából kürtök
harsogtak, hogy a köszáló rab-
szolgákat értesítsék.

II.

A sáncokon tolongott a nép,
midőn Vitellius az udvarba lé-
pett. Tolmácsa karjára támaszko-
dott, mögötte nagy tollakkal és
tükrökkel díszített vörös gyalog-
hintő hoztak.

Vitellius a konzulok biborsze-
gélyű tógáját és saruját viselte,
körötte liktorok jöttek.

A kapu mellé állították a tí-
zenkét faszest, e szíjjal átkötött
vesszőkötegeket, melyek közepén
egy-egy fejse volt.

És minden jelenlevő megresz-
ketett a római nép fölsége előtt.

A gyaloghintó, melyet nyole
ember hozott, megállt. Egy nagy-
hasu, pattanásos arcu ifju lépett
ki belőle, ujjain igazgyöngyök
fénylettek. Egy serlegben fűsze-
rekkel illatosított bort nyujtot-
tak neki. Megitta és másikat
kért.

A tetrárka a Proconsul térde
előre borult és sajnálkozását fejez-
te ki, hogy előbb nem értesült a
kegyről, melyben megjelenésével
részesíti. Mert akkor már az uton
elrendelt volna mindent, amire
egy Vitelliussnak szüksége lehe-
tett. A Vitelliussok Vitellia isten-
nőtől származtak. A Jamiculum-
ról a tengerre vezető út még ne-
vüket viseli. Quaestor és consul
számtalan volt e családban; és
a mi Luciusnak illik, a ki jelenleg
vendége, őt, mint a kliták le-
győzöttjét és emez ifju Au-
lusnak atyját kell üdvözölni, e
sarjadékát, a ki mintegy birodal-
mába jött vissza, hiszen a Kelet
vala az istenek hazája...

E hyperbolákat latinul mon-
dotta el Vitellius közönyösen fo-
gadta őket.

Az válasza, hogy maga a
nagy Heródes elég egy nemzet

dicsőségére. Az athéniek neki ad-
ták az olympi játékok vezetősé-
gét. Templomokat épített Augus-
tus tiszteletére, türelmes, jó lelkű
és félelmetes volt, s minden idő-
ben hív a Caesarokhoz.

Az érefejű oszlopok között He-
ródiás tünt fel, amint királynői
tartással közeledett, asszonyai és
heréltjei között, a kik ezüst tálcá-
kon meggyújtott illatszereket
tartottak.

A Proconsul három lépést tett
elője, s az asszony, miután fejé-
nek meghajtásával üdvözölte,
igy kiáltott:

— Mily örvendetes, hogy ezen-
tul Agrippa, Tiberius ellensége,
nem árthat.

A Proconsul mitsem tudott ez
eseményről s e nő veszedelmes-
nek látszott előtte; s midőn An-
tipas megesküdött, hogy mindent
megtesz a császáért, Vitellius
hozzátette:

— Még a többiek kárára is?

Tuszkokat fogadott el a parthu-
sok királyától és a császár már
nem törődött vele; mert Antipas,
ki jelen volt a tárgyaláson, hogy
kittüntesse magát, azonnal utnak
indította e hirt. Innen Vitellius
mélyszégyen gyűlölete s késekedé-
se a segítség megadásában.

A tetrárka hebegett. De Aulus
nevetve mondta:

— Légy nyugodt, én pártol-
lak!

A Proconsul úgy tett, mintha
nem hallaná. Az apa vagyona e
fiu szeszélyétől függött, s e Cap-
raea szigetéről való mocsárivár-
goly tekintélyes javakat szerzett
neki, hogy Vitellius gondosko-
dással vette körül, ámbár bizal-
matlankodva, mert Aulus dühös
természetű volt.

A kapu aljában tolongás tá-
madt. Fehér öszvérek hosszú so-
rát vezették be, rajtuk papi ru-
hás személyek ültek. Szaduceu-
sok és farizeusok voltak ezek s
ugyanazon vágy ösztökölte Ma-
chareus felé; az előbbieket meg-
akarták kapni az áldozati java-
dalmakat, az utóbbiak meg sze-
rették volna tartani.

Areuk komor volt; különösen
komor a farizeusoké, Róma és a
tetrárka ellenségei lévén. Tuniká-
juk szárnya el-elakadt a tolon-
gásban; tiarájuk ingott homloka-
kon, pergament szalagcskák fö-
lött, melyeken írárok valának.

Velük csaknem együtt érke-
tek meg az előörs katonái. Pajt-
zsalkat zsákokba dugták, hogy a
portól megkíméljék; és mögöttük
Marellus jött, a Proconsul had-
nagya, publikánusokkal, a kik
fatábláscskákat szorongattak hó-
nuk alatt.

Antipas megnevezte a körötte
állók főbb embereit: Tolmájt,
Kanterát, Széhont, Alexandriai
Ammonius, ki a szfaltot vásá-
rolt neki, Námánt, gyalogcsapa-
taink vezérét és a Babiloni Já-
szimot.

Vitellius észrevette Manaejt.

— Hát az ott kiesoda?

A tetrárka egy mozdulattal ér-
tésére adta, hogy az a hóhér.

Azután a saduceusokat mnta-
tta be.

Jonáthás, egy apró, nagyon
szabadon mozgó emberke, aki
görögül beszélt, kérte a nagy-
urat, hogy tisztelje meg Jeruzsá-
lemet látogatásával.

Talán elmegy.

Éleázár, a görbeorru, hosszú
szakállú farizeus, a maguk szá-
mára kérte a főpap talárját, me-
lyet a polgári hatóság az Anto-
nia-tornyban tartott vissza jog-
talanul.

Azután a galileaiak bevádol-
ták Pontius Pilátust.

Egy félbolond ugyanis Dávid
arany edényeit kereste valamely
pincében Szamariához közel
s a helytartó ekkor több városi
polgárt megöletett; és mindnyá-
jan egyszerre beszéltek; Man-
aej még hangosabban, mint a
többi.

Vitellius megnyugtatta őket,
hogy a bűnösök megkapják bü-
ntetésüket.

Hangos szitkozódás hallatszott
egy oszlopsor felől, ahol a kato-
nák pajzsalkat fölaggatták. A ta-
karókat lehúzták róluk és az

umbón Caesar képe látszott.
A zsidók szemében ez már bá-
ványozás volt.

Antipas csilapította őket, míg
Vitellius, egy magasra állított
széken ült a csarnokban és es-
dálkozott a zsidók haragján. Ti-
beriusnak igaza volt, mikor még
pár százat számkivettett Szardi-
niába; azonban itthon erősek;
megparanosolta, hogy vegyék le
a pajzsokat.

Azután körülzajongtak a Pro-
consult, igazságtalanságok meg-
szüntetésért könyörögtek, privi-
légiumokat, alamizsnát kértek.
Egymás ruháit megtépták, lök-
dözöttek és rabszolgáknak kel-
lett jobbra-balra szétütniök, hogy
hellyet csináljanak. Akik a ka-
puhoz legközelebb voltak, lemen-
tek az ösvényen, mások fölfelé
törtekedtek, visszaözlönlöttek, két
áram kereszteződött az ember-
tömegben, mely itt hullámzott, a
falak öve által összerongorva.

Vitellius megkérdezte, miért
vannak olyan sokan?

Antipas megmondta az okát:
születésnap lakomája lesz; és rá-
mutatott több emberre, akik a
fal párkánzáján áthajolva, egy-
másután húzták fel az óriási ko-
sár húsokat, gyümölcsöket, zöld-
főzeléket, antilopókat, gémekeket,
széles azúrkék halakat szőlőfü-
rtöket, görögdinnyéket, pyramis-
ba papozott gránátalmákat.

Aulus nem is bírta tovább. A
konyhák felé futott, mert elra-
gadt a falánkása, mely később
bámulatba ejtette az egész vilá-
got.

Egyik pince mellett elhaladva,
mellvérthez hasonló fazekakat
vett észre. Vitellius odament,
hogy megnézzék őket; majd azt
kivánta, hogy nyissák meg előtte
az erősség földalatti termeit.

Ezek a sziklába voltak vágva,
magas boltívekkel, alátámasz-
tó oszlopokkal. Az elsőben ócska
fegyverzetek heverték. A máso-
dikban zsidók sorakoztak egy-
más mellé sűrűen, hosszú vashe-
gyüket tollkötegekből nyujtogat-
ván elő. A harmadik, mintha
nádfontatu gyékénynyel lett vol-
na kitépétáza, annyira vékony
nyilvessző borította függőlegesen
felagatva a falat. Görbe kardok
pengői fedték a negyedikét. Az
ötödik közepén sisakok alkottak
sorokat s tolltaréjukkal vörös
kigyók seregéhez hasonlítottak.
A hatodikban egyebet sem leha-
tett látni, csupán tegzetek, a he-
tedikben csak lábverteket, a nyol-
cadikban karvédőket, a következő-
zökben villákat, csiklyákat, lét-
rákat, kötélhágcsókat, sőt voltak
itt gerendák hajítógépek száma-
ra és tevők szügyelhőjére való
csengők is.

S mivel a hegység beljebb
mind jobban kiszélesedett és üre-
ges volt, mint a kaptár, e ter-
mek alatt még sokkal több s még
sokkal mélyebb másik helyiségek
is nyulottak el.

Vitellius, tolmácsa Phinész és
Sisenna, a publikánusok feje,
fáklyafény mellett járták be
őket; a fáklyákat emuechok vit-
ték.

(Folytatjuk.)

EBBŐL BAJ LESZ.

— Ugy-e mamuskám, a ne-
velőnő a baglyok családjába
tartozik.

— Ugy látszik, Samuka,
hogy a természetrajz megint
megzavarta a fejedet!

— No igen, mert úgy vettem
észre, hogy a kisasszony sötét-
ben is lát.

— Hát ezt már megint hon-
nan tudod?

— Mert mikor tegnap este
a papa benn volt szobámban,
egész sötét volt, én semmit sem
láttam és a kisasszony mégis
azt mondta papának: Miért
nem borotválkozik Grün urf?
Olyan szurós a szakállja!

KÉRDÉS.

Liza (bizalmasan): Tudod-e
édesem, hogy már huszonhat
éves vagyok?

Róza (kajánul): Még min-
dig?

KIS ÁRULÓ.

Bácsi: Hát te láttad Bandi,
hogy a hadnagy megcsókolta
Anna kisasszonyt?

Bandi: Én kérem nem tud-
hatom. Én csak százig tudok
számolni.

ÉRDEKLŐDÉS.

Tamár urfi kikapott. Félig
fojtott zokogással kérdi:

— Mamuska, megvert téged
a mamád, mikor kicsi voltál?

— Bizony, ha rossz voltam.

— És őt is megverte az any-
ja, mikor kicsi volt?

— Hgyna!

— És azt is megverték?

— Ugyan ki volt az az utá-
latos, ak a verést kitalálta.

Az ame-
résletessé
gyarorszá-
gyar-kon-
vel... A
des közö-
nkad olya-
sen tárgy-
szörnyű t-
san látja,
lyek a ne-
és a nemz-
lenállhata-
zavaros i-
gyelmet é-
mely Jay
Detroit N-
got. Jay
ujság pár-
len tapas-
értésülése
írásának

PÁRIS.
léketanác-
zott erede-
born és

csatlakozó
országhoz
irtam már
alaposabb-
is azt ha-
és keleti
sát nem a
segümi n-
senki sem
ső alkalom-
tár-megáll-
szövetsége
félfordul-
előkészíté-
nem szám-
saságra.

Az utols-
győzhetetl-
masságok-
nácskozha-
mögött, t-
asztalt és
cseruzával
vetséges
zárkózhat-
nagy szer-
nagy kér-
sal.

A Kár-
kolt buká-
lakozása
szághoz
azt a tén-
veséges
ugyan W-
régii dipl-
akarják
szövetség
hatalmi
dolgozná-
és straté-
terentei

Magya-
oka az,
elvek al-
ták a m-
sek nagy-
hogy Le-
az a két-
pában te-
ni érdek-
erős Or-
meg Né-
szédjána
Lengyel-
litikailag
közel ho-
az egy-
képvisel-
lemlítés-
volt a
olyan
mely a
től egés-
Konstan-
lengyel-
lad vég-
sére elv-
keleti

németek
a föld-
gyelek
Lember-
ország-
Románi-
Ez a